

ДЕМОКРАТИЗАЦІЯ І ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ: НАЦІОНАЛЬНА СПЕЦИФІКА ТА ДОСВІД СУСІДІВ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В статті описуються сучасні соціально-політичні зрушення України відносно процесів євроінтеграції та демократизації. Розглянуто аспекти, що впливають на побудову євроінтеграційної стратегії, проблеми формування внутрішньо європейських стосунків та шляхи їх вирішення.

Ключові слова: демократизація, євроінтеграція, демократія, реформи, економіка.

Abstract

The article tells about the current socio-political changes in Ukraine regarding the processes of European integration and democratization. Also in there article there were considered the aspects that influence the construction of European integration, the problem of internal relations and solutions for them.

Keywords: democratization, European integration, democracy, reform, economy.

Соціально-політичні зрушення, які спостерігались останні роки в Україні, надали надзвичайно потужний поштовх для активізації дискусій про перспективи та проблеми системної трансформації нашої країни, частиною якої, безумовно, може стати й комплексна національна геополітична стратегія.

Перш за все, процеси демократизації та євроінтеграції впливають на соціальні групи населення, на побудову світогляду, і саме в такі історичні моменти впливає безліч факторів на формування пост-інтеграційного суспільства. При визначенні світоглядних орієнтирів національного розвитку для України мають бути враховані наступні суспільні ознаки. По-перше, одиницею виміру суспільства є національна одиниця, яка визначається соціально-економічними функціями. По-друге, орієнтиром можна вважати повне утвердження суспільства, яке, в свою чергу, визначається домінуючою ідеєю соціалізації. По-третє, конструктивізм, який спрямований на «встановлення порядку у сферах, де насилля, пристрасті чи групова замкненість призводять до криз чи руйнування індивідів та спільнот. Зокрема, професор та дослідник проблеми української економічної трансформації А. Гальчинський відзначив такі негативні наслідки тривалої деструктивної політики, як практична відсутність ефективних соціальних і економічних реформ, надзвичайна корумпованість економіки, та і всього суспільства в цілому, різке падіння українських позицій за два з половиною десятиріччя з потенційно найперспективніших економік Європи до статусу однієї з найбідніших європейських країн сьогодення [1, с. 28].

Оскільки в Україні з'явилась тенденція до принципової зміни політичних поглядів та відчуження існуючих раніше методик та принципів керування, є доцільним формувати нові соціально-політичні орієнтири. Метою та напрямом розвитку національної одиниці вітчизняного соціуму у найближче десятиріччя має стати закріплення за країною місця у, так званій, «напівпериферійній зоні» у рамках світової економіки поряд з країнами Центральної та Східної Європи, де також, за рахунок ментальної схожості може сформуватись окремий сектор глобального капіталу [2, с. 110].

Безумовно, процеси демократичного транзиту та євроінтеграції є надзвичайно складними як і в інституційно-процесуальному вимірі, так і виходячи з нормативно-регуляторних складових. Тому не

дивно, що у частині країн Центральної та Східної Європи спостерігається певне суспільне розчарування псевдодемократичними процесами. Можливо, це спричинено тим, що у країнах Східної Європи ставлення до демократії як політичного режиму було більш негативним, а також суб'єктивною є оцінка ефективності проведення як соціально, так і економічно спрямованих реформ, адже оцінки «успішності» або «програшності» залежать від складних та глибоких за своєю природою чинників, які необхідно знати, аби уникнути чергового суспільного розчарування демократією серед українського суспільства.

У контексті вирішення і подолання основних проблем в країнах-членах ЄС, і з урахуванням зовнішньополітичного пріоритету України – євроінтеграції – слід зазначити, що інтеграційні процеси ЄС неминуче впливають на стратегічний розвиток України. Євроінтеграцію, по суті, можна розглядати як процес реалізації унікальних можливостей української держави і його громадян, що відкриваються завдяки утвердженню «європеїзації». Інтеграція в європейський політичний, економічний і соціальний простір створить додаткові можливості для модернізаційного та інноваційного розвитку держави і суспільства. Успішний приклад Європейського Союзу, навіть незважаючи на сучасні проблеми, демонструє можливість існування інтеграційної моделі. В рамках інтеграційних об'єднань і при умові досягнення національних і використання конкурентних переваг України можна прискорити економічне зростання держави, підвищити соціально економічне становище населення і здійснити реальну інтеграцію в глобальну економічну систему.

Поряд з економічною та політичною інтеграцією сьогодні у Європейському Союзі відбуваються процеси, спрямовані на створення загальноєвропейського суспільства, тому і спільного європейського соціокультурного простору. Це означає, що поряд із співробітництвом у політичній, економічній, правовій та інституційній сферах пріоритетності набувають спільні європейські освітня, мовна, культурна, інформаційна, спортивна та інші політики неекономічного блоку [3, с. 37].

Виходячи з цього, європейський інтеграційний вектор для України є не тільки пріоритетним, а й перспективним. Але для поліпшення співпраці і відносин між Україною та ЄС основними першочерговими кроками повинні стати:

- підтримка засобами економічної дипломатії, тобто створення консорціумів і альянсів українських підприємств з потужними компаніями країн ЄС;
- впровадження сучасних форм міжнародного спільного фінансування стратегічних інвестиційних проектів;
- прискорення включення України в процеси створення єдиного європейського інформаційно-комунікативного простору;
- налагодження практичного співробітництва в контексті Стратегії ЄС-2020;
- приєднання до створюваного в ЄС європейського культурного простору [4, с. 374].

Розробка і впровадження дієвої стратегії розвитку держави має надзвичайно важливе значення для кожної країни, і перш за все, для України. Це головний документ, який визначає довгострокові цілі і напрямки соціально-економічного розвитку країни, шляхи і засоби їх досягнення [5, с. 103]. Національні стратегії економічного розвитку краще були розроблені в європейських країнах, наприклад стратегія «Європа 2020». Що стосується України і розробки стратегії її економічного розвитку, варто зазначити, що українське суспільство значно відстає від провідних західних держав в процесах стратегічного планування і впровадження стратегій в життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гальчинський А. Глобальні трансформації: концептуальні альтернативи. Методологічні аспекти: монографія [Текст] / А. Гальчинський. – К. : Вид-во «Либідь», 2006. – 312 с.

2. Демократизація і євроінтеграційна стратегія сучасної України: національна специфіка та досвід сусідів [Електронний ресурс] / С. С. Бульбенюк / *Studia politologica Ucraino-Polona*. – 2014. – Вип. 4. – С. 108-114.

3. Денисюк С. Г. Взаємини України з ЄС в сучасних умовах [Текст] / С. Г. Денисюк // Сучасний соціокультурний простір 2012 : матеріали дев'ятої Міжнародної науково-практичної конференції, 20–22 вересня 2012 року. – К. : ТК Меганом, 2012. – С. 36–38.

4. Денисюк С. Г. Політичний ризик як чинник трансформації українського суспільства [Текст] / С. Г. Денисюк // Гілея : збірник наукових праць [гол. ред. В. М. Вашкевич]. – К. : ВІР УАН, 2015. – Вип. 96. – С. 371–375.

5. Денисюк С. Г. Імідж України у внутрішньо і геополітичних контекстах сучасності [Текст] / С. Г. Денисюк, В. О. Корнієнко // *Studia Politologica Ucraino-Polona*. – Вип. 4. – Житомир-Київ-Краків : ФОП Євєнюк О.О., 2014. – С. 93–100.

Польова Марія Валеріївна – студентка групи ІПІ-126 Факультету інформаційних технологій і комп'ютерної інженерії Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця, e-mail: maria.polevaja@gmail.com.

Денисюк Світлана Георгіївна – доктор політичних наук, доцент, професор кафедри суспільно-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, sg_denisiyk@mail.ru

Polova Mariia Valeriivna – student of the group IPE-12b, Faculty of Information Technologies and Computer Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: maria.polevaja@gmail.com.

Denysiuk Svitlana G. – Doctor of Political Sciences, Associate Professor, Professor of the Sociopolitical Sciences Chair, Vinnytsya National Technical University, sg_denisiyk@mail.ru